

DECIZIE

14 august 2013

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecător
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Valentina Clevadi
Ion Corolevschi
Ion Vîlcov
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursul declarat de către Departamentul Poliției de Frontieră a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Jero Valerian împotriva Departamentului Poliției de Frontieră a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova cu privire la obligarea acordării spațiului locativ sau acordarea compensației bănești în schimbul spațiului locativ,

împotriva hotărârii Curții de Apel Chișinău din 25 ianuarie 2013, prin care acțiunea a fost admisă,

c o n s t a ț ă

La 07 octombrie 2011, Jero Valerian a depus cerere de chemare în judecată împotriva Departamentului Poliției de Frontieră al Ministerului Afacerilor Interne cu privire la obligarea Departamentului Poliției de Frontieră al Ministerului Afacerilor Interne de a-i acorda spațiu locativ din fondul locativ de stat pentru el și familia acestuia compusă din 4 membri sau acordarea unei compensații bănești în schimbul spațiului locativ.

În motivarea acțiunii, Jero Valerian a invocat că, în perioada anilor 1993 - 2008 a exercitat serviciul militar prin contract în grad de ofițer în cadrul Serviciului Grăniceri al RM.

Menționează că pe parcursul serviciului militar a solicitat pârâtului să fie luat la evidență în vederea asigurării cu spațiu locativ.

Afirmă că pârâtul i-a comunicat, în mod verbal, că a fost luat la evidență în vederea îmbunătățirii condițiile de trai pentru familia sa în conformitate cu legislația în vigoare.

Susține că la 05 decembrie 2008, a fost trecut în rezerva Forțelor Armate, însă, până în prezent nu a fost asigurat cu spațiu locativ și nu i-a fost achitată compensație bănească în schimbul spațiului locativ.

Mai invocă că pe parcursul ultimilor ani, militarilor încadrați în serviciu mai târziu decât dânsul, le-au fost acordate fie locuințe, fie compensații bănești în schimbul acestora, iar în astfel de circumstanțe consideră că, i-au fost încălcate drepturile sale legale de acordare a spațiului locativ și că refuzul pârâtului de a-i acorda spațiu locativ reprezintă o încălcare gravă a prevederilor Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și ale Protocolului nr. 12 la Convenția citată, în care expres este interzisă orice formă de discriminare.

Indică că în vederea realizării dreptului său, la 06 septembrie 2011 a înaintat o cerere prealabilă către Departamentul Poliției de Frontieră al Ministerului Afacerilor Interne prin care a solicitat asigurarea cu spațiu locativ, iar prin răspunsul nr. 21/4840 din 15 septembrie 2011, a fost refuzat în satisfacerea cerințelor înaintate.

Menționează că refuzul Departamentului Poliției de Frontieră al Ministerului Afacerilor Interne de a-l asigura cu spațiu locativ a fost întemeiat pe faptul că, în conformitate cu prevederile cu art. XIV al Legii nr. 90 din 04 decembrie 2009 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, art. 21 al Legii nr. 162 din 22 iulie 2005 cu privire la statutul militarilor a fost modificat, în urma căreia norma de drept privind asigurarea cu spațiu locativ în mod prioritar a militarilor a fost exclusă.

Suplimentar reclamantul, mai indică că, în răspunsul său pârâtul a invocat încălcarea termenului general de prescripție extinctivă, prevăzut de art. 267 al Codului Civil, dar invocarea acestui termen, în opinia lui este incorectă, deoarece termenul general de prescripție extinctivă în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanța de judecată dreptul încălcat este de 3 ani.

La fel invocă că, Departamentul Poliției de Frontieră al Ministerului Afacerilor Interne a ignorat prevederile art. 6 din Codul Civil care stabilește că, legea civilă nu are caracter retroactiv, aceasta nu modifică și nici nu suprimă condițiile de constituire a unei situații juridice constituite anterior, nici condițiile de stingere a unei situații juridice stinse anterior, și prin urmare urmează a fi reținut că, o lege civilă se aplică numai situațiilor juridice apărute după intrarea în vigoare.

Solicită Jero Valerian obligarea Departamentului Poliției de Frontieră al Ministerului Afacerilor Interne de a-i acorda spațiu locativ din fondul de stat pentru el și familia sa sau compensația bănească în schimbul spațiului locativ.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 25 ianuarie 2013 cererea de chemare în judecată a fost admisă, fiind obligat Departamentul Poliției de Frontieră al Ministerului Afacerilor Interne să-l asigure pe Jero Valerian împreună cu membrii familiei sale cu spațiu locativ sau să-i achite acestuia compensație bănească în schimbul spațiului locativ.

La 14 februarie 2013, Departamentul Poliției de Frontieră al Ministerului Afacerilor Interne a declarat recurs împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea cererii de recurs își exprimă dezacordul cu hotărârea primei instanțe, considerând a fi ilegală și neîntemeiată

Susține că la 10 septembrie 2011, Jero Valerian a înaintat Serviciului Grăniceri cererea prealabilă nr. J-240 prin care a solicitat în temeiul art. 21 al Legii nr. 162 din 22 iulie 2005 cu privire la statutul militarilor, să i se acorde spațiul locativ sau compensație bănească în schimbul spațiului locativ.

Menționează că prin răspunsul nr. 21/4840 din 15 septembrie 2011, a fost refuzat în satisfacerea cererii, drept temei fiind reținut art. XIV al Legii nr. 90 din 04 decembrie 2009 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, potrivit căruia art. 21 al Legii nr. 162 din 22 iulie 2005 privind statutul militarilor, în care este prevăzut acordarea spațiului locativ sau achitarea compensației bănești a fost exclus.

De asemenea invocă că cerere intimatului a fost respinsă și ca fiind depusă cu încălcarea termenului general de prescripție prevăzut la art. 267 Cod civil.

Consideră că nu poate fi reținută concluzia primei instanțe în privința obligării acordării intimatului spațiul locativ, or potrivit art. 6 alin. (3) CC, de la data intrării în vigoare a legii noi, efectele legii vechi încetează, cu excepția cazurilor în care legea nu

prevede altfel și potrivit art. 46 al Legii nr. 780 din 27 decembrie 2001 cu privire la actele legislative, actul legislativ produce efecte numai în timpul cât este în vigoare și nu poate produce efecte retroactiv sau ultraactiv.

Afirmă că prin răspunsul Procuraturii Generale s-a constatat faptul că între intimat și Agenția Teritorială pentru privatizare or. Bălți la 10 august 1994 a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare, transmitere-predare a locuinței în proprietate privată, în urma căreia intimatul a primit cu titlu gratuit din contul statului, în proprietate privată apartamentul nr. 26 amplasat pe str. Calea Ieșilor, 102 or. Bălți, pe care ulterior l-a înstrăinat, prin contractului de vânzare-cumpărare din 10 aprilie 2000 altei persoane.

În susținere a poziției sale invocă și prevederile art. 10 alin. (1) al Legii privatizării fondului de locuințe, nr. 1324 din 10 martie 1993, care stabilește că, o familie poate cumpăra sau primi cu titlu gratuit în proprietate privată a singură locuință.

Insistă că prima instanță nu a ținut cont de faptul că intimatul din 1998 până în prezent, beneficiază de apartament de serviciu în or. Leușeni.

Susține că ilegalitatea hotărârea primei instanțe, rezidă și din faptul că prima instanța a dispus asigurarea intimatului cu spațiu locativ sau achitarea compensației bănești în schimbul spațiului locativ, fiind, astfel ignorate prevederile art. 243 CPC, potrivit căruia instanța judecătorească, pronunțând hotărârea de încasare a unei sume de bani, consemnează în dispozitiv, cu cifre și litere, suma și moneda în care se percepe, or instanța de fond nu a stabilit suma compensației bănești.

De asemenea invocă că intimatul a omis termenul de prescripție pentru depunerea acțiunii, or dânsul a fost trecut în rezerva Forțelor Armate la 04 decembrie 2008, însă cererea de chemare în judecată a fost depusă abia la 07 octombrie 2011, ignorând în acest mod prevederile art. 17 alin. (1) și alin. (4) a Legii contenciosului administrativ, potrivit căruia, cererea de recunoaștere a dreptului pretins se depune în termen de 30 zile.

La 12 aprilie 2013 Departamentul Poliției de Frontieră a MAI a depus recurs suplimentar, invocând că Jero Valerian prin Ordinul Comandantului Unității Militare 2002 a Ministerului Securității Naționale al RM din 06 iulie 1993 a fost încadrat în serviciul militar prin contract, iar prin Ordinul Directorului General al Serviciului Grăniceri nr. 235 din 04 decembrie 2008, a fost eliberat din inițiativă proprie, acumulând vechimea totală de 23 ani 10 luni 11 zile, dintre care doar 19 ani 04 luni și 09 zile calendaristice.

Mai indică că art. 21 alin. (3), (15) a Legii nr. 162 din 22 iulie 2005 cu privire la statutul militarilor (în redacția 18 decembrie 2009), prevedea că militarii prin contract, împreună cu membrii familiei lor, sunt asigurați cu spațiu locativ de către structura militară, după ce s-a stabilit necesitatea îmbunătățirii condițiilor de trai, conform Codului cu privire la Locuințe. Iar, militarii prin contract cu vechimea în muncă de 20 ani calendaristici și mai mult, la momentul trecerii în rezervă (retragere), care nu sunt asigurați cu spațiu locativ sau dispun de spațiu locativ de serviciu fără drept de privatizare, beneficiază, la ultimul loc de serviciu de compensație bănească pentru procurarea sau construcția spațiului locativ în mărimea costului mediu de piață al acestuia.

Susține că potrivit art. 21 al Legii menționate, pentru a beneficia de asigurarea cu spațiu locativ, militarii prin contract urmau să întrunească următoarele condiții legale: să fie stabilită necesitatea îmbunătățirii condițiilor de trai conform Codului cu privire la locuințe și să aibă vechimea calendaristică în serviciul militar de cel puțin 20 ani, condiții pe care intimatul nu le cumulează.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele cauzei rezultă că copia hotărârii primei instanțe din 25 ianuarie 2013 a fost expediată în adresa Departamentului Poliției de Frontieră al Ministerului Afacerilor Interne la 18 martie 2013, fapt ce se confirmă prin copia scrisorii de însoțire (f. d. 178).

Astfel, instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul, la 14 februarie 2013, în termen.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu motivele recursului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul cu casarea integrală a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Înaintând acțiunea în judecată împotriva Departamentului Poliției de Frontieră al Ministerului Afacerilor Interne, Jero Valerian a solicitat obligarea acestuia de a-i acorda spațiu locativ din fondul locativ de stat pentru el și familia sa, sau compensația bănească în schimbul spațiului locativ.

Fiind investită cu examinarea prezentului litigiu, prima instanță s-a pronunțat în favoarea admiterii acțiunii, obligându-l Departamentul Poliției de Frontieră al Ministerului Afacerilor Interne să-l asigure pe Jero Valerian împreună cu membrii familiei sale cu spațiu locativ sau să-i achite acestuia o compensație bănească în schimbul spațiului locativ.

Verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe, în raport cu criticele formulate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că concluzia primei instanțe este greșită, rezultată din aprecierea incorectă a materialului probator propus de părți în raport cu prevederile legale aplicabile raportului juridic în litigiu.

Astfel la caz se constată că Jero Valerian la data de 06 iulie 1993, prin ordinul Comandantului Unității Militare 2002 a Ministerului Securității Naționale a RM a fost încadrat în serviciul militar prin contract.

La data de 04 decembrie 2008, în baza Ordinului Directorului General al Serviciului Grăniceri nr. 235 din 04 decembrie 2008, Jero Valerian a fost eliberat din Serviciul Grăniceri din inițiativa personală.

Toto materialul probator atestă că la data de 10 septembrie 2011, Jero Valerian a înaintat Serviciului Grăniceri cererea prealabilă, prin care a solicitat, în temeiul art. 21 al Legii nr. 162 din 22 iulie 2005 cu privire la statutul militarilor să i se acorde spațiu locativ sau compensația bănească în schimbul spațiului locativ.

Drept urmare, Serviciul Grăniceri prin răspunsul din 15 septembrie 2011 a respins cererea intimatului din considerentul că, în conformitate cu art. XIV al Legii nr. 90 din 04 decembrie 2009, pentru modificare și completarea unor acte legislative, articolul 21 al Legii nr. 162 din 22 iulie 2005 cu privire la statutul militarilor, a fost modificat, conform căruia acordarea spațiului locativ cu drept de prioritate sau achitarea compensației bănești pentru procurarea spațiului locativ a fost exclus.

În asemenea împrejurări se atestă temeinicia refuzului Serviciului Grăniceri exprimat prin răspunsul nr. 21/4840 din 15 septembrie 2011 cu privire la acordarea lui Jero Valerian a spațiului locativ sau compensația bănească în schimbul spațiului locativ.

La acest segment, instanța de recurs remarcă că în conformitate cu art. 6 alin. (3) Cod civil, de la data intrării în vigoare a legii noi, efectele legii vechi încetează, cu excepția cazurilor în care legea nouă nu prevede altfel.

Conform prevederilor art. 12 CPC, instanța judecă pricinile în temeiul legislației. Iar conform art. 46 al Legii nr. 780 din 27 decembrie 2001 privind actele legislative, actul legislativ produce efecte numai în timpul cât este în vigoare și nu poate fi retroactiv sau ultraactiv.

Ținând cont de dispozițiile citate și reieșind din faptul că art. 21 al Legii nr. 162 din 22 iulie 2005 cu privire la statutul militarilor, a fost abrogat, instanța de recurs consideră că intimatul nu mai beneficiază de dreptul de a fi asigurat cu spațiul locativ cu drept de proprietate.

Totodată, instanța de recurs ține să menționeze că potrivit art. 21 alin. (3) și (15) al Legii cu privire la statutul militarilor (în redacția de până la 18 decembrie 2009), militarii prin contract, împreună cu membrii familiilor lor, sunt asigurați cu spațiu locativ de către structura militară, după ce s-a stabilit necesitatea îmbunătățirii condițiilor de trai, conform Codului cu privire la locuințe. Iar, militarilor prin contract cu vechimea de 20 ani calendaristici și mai mult care, la momentul trecerii în rezervă (retragere), nu sunt asigurați cu spațiu locativ sau dispun de spațiu locativ de serviciu fără drept de privatizare beneficiază, la ultimul loc de serviciu de compensație bănească pentru procurarea sau construcția spațiului locativ în mărimea costului mediu pe piață al acestuia.

Contrar dispozițiilor citate la caz nu a fost stabilită necesitatea intimatului de a îmbunătăți condițiilor de trai, conform Codului cu privire la locuințe, mai mult că ultimul din 1998 și până în prezent dispune de spațiu locativ de serviciu în orașelul militar „Leușeni”.

Mai cu seamă, este de specificat că potrivit extrasului din Ordinul Directorului general al Serviciului Grăniceri nr. 235 din 04 decembrie 2008, prin care Jero Valerian a fost exclus din listele Serviciului Grăniceri și de la toate tipurile de aprovizionare și trecut în rezerva Forțelor Armate, vechimea calendaristică în serviciul militar a lui Jero Valerian constituie 19 ani 04 luni și 02 zile.

În circumstanțele constatate, este cert că Jero Valerian nu întrunește nici o condiție legală prevăzute de art. 21 a Legii cu privire la statutul militarilor (în redacția de până la 18 decembrie 2009), pentru a-i fi acordat spațiul locativ sau compensația bănească în schimbul spațiului locativ.

La acest capitol instanța de recurs ține să menționeze și faptul că între Jero Valerian și Agenția Teritorială pentru Privatizare or. Bălți, la data de 10 august 1994 a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare, transmitere-primire a locuinței în proprietate privată, în urma căreia intimatul a primit, cu titlu gratuit, din contul statului, în proprietate privată, apartamentul nr. 26 din str. Calea Ieșilor 102, or. Bălți, pe care ulterior, conform contractului de vânzare-cumpărare din 10 aprilie 2000, l-a vândut persoanei terțe.

Potrivit art. 10 alin.(1) al legii Privatizării fondului de locuințe, nr. 1324 din 10 martie 1993, o familie poate cumpăra sau primi cu titlu gratuit în proprietate privată o singură locuință.

Totodată potrivit art. 21 alin.(8) a Legii cu privire la statutul militarilor (în redacția de până la 18 decembrie 2009), militarii prin contract împreună cu membrii familiilor lor se asigură cu spațiu locativ cu drept de privatizare o singură dată.

În consecință, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că temei pentru recunoașterea ilegalității refuzului Departamentului Poliției de Frontieră cu privire la asigurarea lui Jero Valerian cu spațiul

locativ sau acordarea compensației bănești pentru procurarea spațiului locativ nu este, aspect care indică la netemeinicia pretenției cu privire la obligarea Departamentului Poliției de Frontieră al Ministerului Afacerilor Interne de a acorda lui Jero Valerian și familiei acestuia spațiu locativ din fondul locativ de stat, sau compensația bănească în schimbul spațiului locativ.

Cele relatate în ansamblu atestă temeinicia recursului declarat de către Departamentul Poliției de Frontieră al Ministerului Afacerilor Interne și indică la ilegalitatea hotărârii primei instanțe, fapt ce impune casarea acesteia și respingerea acțiunii.

Față de cele ce preced și având în vedere faptul că circumstanțele pricinii au fost stabilite de către prima instanță și nu este necesară verificarea suplimentară a cărorva dovezi, însă normele de drept material au fost interpretate eronat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa hotărârea primei instanțe și de a emite o nouă hotărâre cu privire la respingerea acțiunii.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide :

Se admite recursul declarat de către Departamentul Poliției de Frontieră al Ministerului Afacerilor Interne.

Se casează hotărârea Curții de Apel Chișinău din 25 ianuarie 2013, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Jero Valerian împotriva Departamentului Poliției de Frontieră al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova cu privire la obligarea acordării spațiului locativ sau acordarea compensației bănești în schimbul spațiului locativ și se emite o nouă hotărâre, prin care:

Se respinge acțiunea lui Jero Valerian împotriva Departamentului Poliției de Frontieră al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova cu privire la obligarea acordării spațiului locativ sau acordarea compensației bănești în schimbul spațiului locativ.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Valentina Clevadi

Ion Corolevschi

Ion Vîlcov

Tamara Chișca-Doneva